
	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-134	R : 00	หน้า : 1/7	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การให้สารน้ำสารอาหารทางหลอดเลือดดำ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม		ผู้อนุมัติ : น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล		
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม				

ความหมาย

การให้สารน้ำที่มีส่วนผสมของน้ำ น้ำตาล กลีโกล์ แร่เกลือจากเชื้อเข้าสู่หลอดเลือดดำอย่างช้า ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการให้สารน้ำ สารอาหารทางหลอดเลือดดำ
2. เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับสารน้ำถูกต้องและครบถ้วนตามแผนการรักษา
3. เพื่อป้องกันและลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น

เป้าหมาย

1. ผู้ป่วยทุกรายได้รับการการให้สารน้ำ สารอาหารทางหลอดเลือดดำตามแนวทางได้ถูกต้อง
2. พยาบาลวิชาชีพทุกคนปฏิบัติตามแนวทางการให้สารน้ำ สารอาหารทางหลอดเลือดดำได้ถูกต้อง

ผู้ปฏิบัติ พยาบาลวิชาชีพ

อุปกรณ์/ เครื่องมือเครื่องใช้

1. ชุดให้สารน้ำ
2. เข็มพลาสติก
3. ขวดสารน้ำพร้อมฉลากปิดขวด / เสอแขวนขวดสารละลาย
4. สำลีแอลกอฮอล์ 70% / สายยางรัดแขน
5. พลาสเตอร์ Transpore/Micropore กรณีที่ผู้ป่วยแพ้/ก๊อส/ พลาสเตอร์กันน้ำ
6. ถุงหรือขามรูปไต / ถุงมือสะอาด 1 คู่/ ถาดหรือรถใส่อุปกรณ์

ตัวชี้วัด

1. อัตราการเกิดหลอดเลือดดำอักเสบ (Pheblitis) ระดับ 3 จากการให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ < 5 : 1,000 วันนอนที่ให้สารน้ำ
2. อัตราการติดเชื้อที่ตำแหน่งให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ 0%
3. อัตราเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามแนวทางการให้สารน้ำ สารอาหาร ทางหลอดเลือดดำ \geq 80%

แผนการประเมิน

1. ติดตามอุบัติการณ์ / ตัวชี้วัดทุกเดือน โดยหัวหน้าหอ / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางของพยาบาลวิชาชีพทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-134	R : 00	หน้า : 2/7	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การให้สารน้ำสารอาหารทางหลอดเลือดดำ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			ผู้อนุมัติ :	
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			 น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล	

วิธีปฏิบัติ	
ขั้นตอน	เหตุผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. แพทย์ประเมินปัญหาและความต้องการในการได้รับสารน้ำ สารอาหารและเขียนคำสั่ง การรักษาแพทย์/พยาบาล อธิบายหลักการ/เหตุผลของการเปิดหลอดเลือดดำ เพื่อให้สารน้ำ สารอาหาร 2. พยาบาลหัวหน้าเวรตรวจสอบคำสั่งการรักษาของแพทย์ ความถูกต้องของข้อมูลผู้ป่วยพยาบาลวิชาชีพเตรียมสารน้ำ สารอาหารให้ถูกต้องตามแผนการรักษา โดยเขียนฉลากปิด ขวดดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ชื่อ - สกุล ผู้ป่วย 2.2 หมายเลขเตียง/ ห้อง ที่นอนรับการรักษา 2.3 ชนิดและจำนวนของสารละลายที่ให้ และ/ หรือชนิด ของยาที่ผสมเข้าไปในสารละลาย 2.4 อัตราการหยด/ นาที อัตราซีซี/ ชั่วโมง 2.5 เวลาที่เริ่มให้ - เวลาที่หมด 2.6 ผู้ให้สารน้ำ - ผู้เตรียมสารน้ำ 3. อธิบายขั้นตอนการให้สารละลาย สารอาหาร 4. เลือกตำแหน่งและขนาดของหลอดเลือดหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีรอยบวมซ้ำ หรือมีแผลบริเวณที่ หลอดเลือดมีการอักเสบ หรือแข็ง บริเวณข้อพับ ข้อมือ ข้อเท้าและคอ 5. กรณีที่ตำแหน่งจะแทงเข็มมีขมมากให้ใช้เครื่องกำจัดขน บริเวณผิวหนังกว้าง 2-3 นิ้วฟุตก่อน ยกเว้นกรณีทารกแรก เกิดให้ใช้ใบมีดโกนเส้นผมด้วยความระมัดระวัง 6. จัดเตรียมอุปกรณ์ในการให้สารละลายให้เหมาะสม 7. การเปิดเส้นให้สารน้ำดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 7.1 ล้างมือแบบhygienic hand washing หรือ alcohol- based hands rubให้สะอาดก่อนให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ ทุกครั้ง (Category IA) 7.2 ตรวจสอบสารน้ำโดยยึดหลัก 6 Right 7.3 ล้างมือให้สะอาด เปิดชุดให้สารละลายโดยยึดหลัก ปลอดภัย 	

	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-134	R : 00	หน้า : 3/7	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การให้สารน้ำสารอาหารทางหลอดเลือดดำ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			ผู้อนุมัติ :	
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			 น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล	

ขั้นตอน	เหตุผล
<p>7.4 เลื่อนที่หนีบสายยาง โดยให้ตัวหนีบสายยางอยู่ต่ำกว่า กระเปาะ ประมาณ 2-9 เซนติเมตร หรือ 1-2 นิ้วฟุต ปิดที่ หนีบสายยางต่อชุดให้ สารละลายไหลออกจากสายยางโดยปิดที่หนีบสายยางแล้วบีบ กระเปาะให้สารน้ำไหลลงใน กระเปาะประมาณ 2/3ของกระเปาะ แล้ว เปิดที่หนีบสายยาง ให้สารน้ำไหลถึงปลายสายยาง</p> <p>7.5 สวมถุงมือ</p> <p>7.6 รัดสายยางเหนือตำแหน่งที่จะแทงเข็มประมาณ 10-12 เซนติเมตร หรือ 5-6 นิ้ว ถ้าเลือกหลอดเลือดที่ปลายที่มือให้ ผู้ป่วย กำมือให้แน่น จากนั้นใช้นิ้วกดเบาๆ เพื่อหาแนวของ หลอดเลือด เช็ด ผิวหนังบริเวณที่จะแทงด้วยสำลีแอลกอฮอล์ 70% โดยวนจากในออก นอกเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1-2 นิ้ว</p> <p>7.7 จับเข็มพลาสติกทำมุม 30 องศากับผิวหนังตรงหลอดเลือด โดย แขนงให้ขนานไปกับหลอดเลือด สังเกตเลือดที่ไหลเข้า มาในหลอดเข็ม พลาสติก ถ้ามีแสดงว่าเข็มแทงเข้าหลอดเลือดแล้วให้ดึงแกนข้างในที เป็นโลหะออก ให้ผู้ป่วยคลายมือ ดึงสายยางรัดออก รีบต่อปลายเข็ม พลาสติกเข้ากับปลายชุดให้สารน้ำ ปลอ่ยที่หนีบสายยางให้สารน้ำ หยดเร็วๆ 2-3 วินาที</p> <p>7.8 ติดพลาสติกเกอร์ และติดสติ๊กเกอร์สีระบุวันที่ครบเปลี่ยน</p> <p>7.9 ปรับจำนวนหยดให้ได้ตามแผนการรักษา</p> <p>7.10 ให้คำแนะนำผู้ป่วยในการดูแลตนเองขณะได้รับ สารน้ำดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรปรับหยดอัตราการไหลของสารละลายเอง - ไม่ควรยกแขนที่ให้สารละลายสูงกว่าระดับหัวใจ - ระมัดระวังไม่ให้น้ำถูกตำแหน่งที่แทงเข็มและระวัง ไม่ให้เข็มหลุด จากปลายข้อต่อของชุดให้สารละลาย - หากบริเวณที่ให้สารละลายเปื่อยหรือข้อต่อหลวมให้ รีบแจ้ง พยาบาล โดยกดบริเวณเส้นเลือดหรือตำแหน่งที่แทง เข็มประมาณ 1½ นิ้ว ไว้เพื่อป้องกันเลือดไหล 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อลดการติดเชื้อ - เพื่อความถูกต้องในการให้สารน้ำ และสารอาหาร - เพื่อป้องกันอากาศเข้าสู่ร่างกายทาง หลอดเลือด - เพื่อลดการติดเชื้อ - เพื่อให้ปฏิบัติงานในการให้สารน้ำ และสารอาหารได้ ถูกต้อง

	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-134	R : 00	หน้า : 4/7	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การให้สารน้ำสารอาหารทางหลอดเลือดดำ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม		ผู้อนุมัติ : น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล		
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม				

ขั้นตอน	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนเสื้อผ้าให้ทำอย่างระมัดระวัง โดยให้ถอด แขนเสื้อข้างที่ไม่ได้แทงเข็มให้สารละลายก่อน จากนั้นปลดขวด สารละลายออกจากที่แขวนขวดถือไว้ อีกมือหนึ่งจับแขนเสื้อ ผู้ป่วยไว้พร้อมปลดขวดสารละลายผ่านแขนเสื้อ สวมเสื้อตัว ใหม่ให้ นำขวดสารละลายลอดผ่านแขนเสื้อข้างที่ให้สารละลาย ก่อน แล้วจึงใส่แขนเสื้ออีก ข้างหนึ่งตามปกติ - แนะนำให้สังเกตอาการผิดปกติ เช่น มีเลือดไหลย้อน ขึ้นไปตามชุดให้สารน้ำ /บริเวณที่ให้มีลักษณะบวม มีอาการปวด หรือสารน้ำหยุดไหล ให้รีบแจ้งพยาบาล - เก็บอุปกรณ์ต่างๆให้เรียบร้อย และล้างมือให้สะอาด - สังเกตอาการของผู้ป่วยหลังให้สารน้ำ ทุก 2-4 ชั่วโมง ดังนี้ * ประเมินเกี่ยวกับอัตราการหยดและปรับอัตราการหยด ให้ได้ตามแผนการรักษาและลงบันทึกจำนวนสารน้ำที่ได้รับ * ประเมินการเกิดภาวะหลอดเลือดดำอักเสบ ถ้าพบ ให้ถอดเข็มออกและเปลี่ยนตำแหน่งที่ให้สารน้ำ * ประเมินการอุดตัน ถ้าพบมีการอุดตันห้ามบีบไล่ สารละลายหรือใช้กระบอกฉีดยาดูดสารละลายฉีดผ่านเข็ม หรือ เมื่อพบสารน้ำแทรกซึมออกนอกหลอดเลือดดำให้ถอด เข็มออกแล้วเปลี่ยนตำแหน่งที่ให้ใหม่ * กรณีพบผู้ป่วยมีอาการกระสับกระส่าย หายใจลำบาก หายใจมีเสียงดัง ไอ หลอดเลือดดำที่คอโป่งพอง ความดันโลหิตสูง หรือจำนวนหยดไม่ได้ตามแผนการรักษา ให้หยุด สารละลายทันที วัตถุประสงค์สัญญาณชีพและรายงานแพทย์ทันที * กรณีมีการเคลื่อนย้ายไปหน่วยงานอื่น ให้กำชับ พนักงานนำส่งระมัดระวังในการเคลื่อนย้ายและรักษาอัตราการ หยดไว้ให้เหมือนเดิม - การป้องกันการติดเชื้อจากการให้สารละลายโดย * เปลี่ยนสารละลายใหม่ขวดใหม่เมื่อให้ครบ24 ชั่วโมง * เปลี่ยนชุดให้สารละลายทุก 72 ชั่วโมง โดยใช้สีประจำวันเป็นสัญลักษณ์ในการกำหนดวันที่ครบเปลี่ยน มีหลักเกณฑ์ในการเปลี่ยนดังนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ทราบวันครบกำหนดในการเปลี่ยนเข็มให้สารน้ำและสารอาหาร - เพื่อให้ได้รับตามแผนการรักษาของแพทย์ - เพื่อให้ผู้ป่วยปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง - เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค - เพื่อประเมินอาการผิดปกติ

	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-134	R : 00	หน้า : 5/7	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การให้สารน้ำสารอาหารทางหลอดเลือดดำ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			ผู้อนุมัติ : น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล	
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม				

ขั้นตอน	เหตุผล
<p>** กรณีให้สารน้ำ เปลี่ยนชุดให้สารละลายและ ตำแหน่งที่ให้สารละลาย ใหม่ทุก 72 ชั่วโมง</p> <p>** กรณีให้สารอาหาร (TPN) เปลี่ยนชุดให้สารละลายทุก 24 ชั่วโมงกรณีให้ยาหยดเข้าหลอดเลือดดำ เปลี่ยนชุดให้ สารละลายทุก 24 ชั่วโมง</p> <p>** กรณีให้เลือดหรือส่วนประกอบของเลือด เปลี่ยนชุดให้ ทุกครั้งที่เริ่ม ยู นิตใหม่</p> <p>** กรณีใช้อุปกรณ์อื่นๆร่วมด้วย เช่น Three - Way/ Extension Tube ให้ เปลี่ยนพร้อมชุดสารละลาย</p> <p>** กรณีใช้ Heparin Lock ให้เปลี่ยนทุก 72 – 96 ชั่วโมงหรือทุกครั้งที่ต้อง เปลี่ยนตำแหน่งใหม่ หรือเมื่อถอดออก</p> <p>** หลีกเลี่ยงการใช้ Three - Way หากจำเป็นต้องใช้ ไม่ควรใช้เกิน 1 ตำแหน่ง</p> <p>** กรณีหยุดให้สารน้ำชั่วคราว ต้องดูแลให้ชุดสารน้ำ อยู่ในระบบปิด ป้องกันการปนเปื้อนโดยใช้เข็มที่มีปลอกหุ้มต่อ กับชุดให้สารน้ำไว้ ยกเว้น กรณีมีเลือดในชุดให้สารละลายควร เปลี่ยนใหม่ทันที</p> <p>- การทำความสะอาดเปลี่ยนผ้าก๊อสบริเวณหลอดเลือด ส่วนปลาย ให้ทำ ความสะอาดบริเวณที่แทงเข็มวันละ1ครั้ง โดย ปฏิบัติดังนี้ล้างมือแบบ hygienic hand washing หรือ alcohol- basedhands rub ให้สะอาด ดึงพลาสติกออกจากผิวผู้ป่วยอย่างนุ่มนวลเช็ดคราบออกให้สะอาด เอา ผ้าก๊อส เดิมออกเช็ดบริเวณผิวหนังรอบ ๆ ตำแหน่งที่แทงเข็มด้วยสำลี แอลกอฮอล์70% พร้อมกับประคบตำแหน่งที่ให้สารน้ำ ปิดพลาสติก เช่นเดียวกับการปฏิบัติเมื่อให้สารละลาย ครั้งแรก แล้วปิดด้วยผ้าก๊อส ปราศจากเชื้อปิดทับด้วยพลาสติก</p> <p>- ป้องกันการเกิดภาวะหลอดเลือดดำอักเสบ ดังนี้</p> <p>* เลือกเข็มที่มีขนาดเหมาะสม</p>	<p>- ป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ โรค</p> <p>- ป้องกันภาวะการเกิดหลอดเลือด ต้ออักเสบ</p>

	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-134	R : 00	หน้า : 6/7	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การให้สารน้ำสารอาหารทางหลอดเลือดดำ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม		ผู้อนุมัติ : น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล		
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม				

ขั้นตอน	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> * กรณีให้ยาที่มีความเข้มข้นสูงหรือมีการระคายเคือง ควรผสมให้เจือจางก่อน * ประเมินตำแหน่งที่ให้สารน้ำทุก 2-4 ชั่วโมง โดยการซักถามอาการปวดตำแหน่งที่ให้ สารละลายและทุกครั้งที่ให้ยา ถ้าพบมีอาการปวด บวม แดง ให้เปลี่ยนตำแหน่งที่แทงเข็มใหม่ * ลงบันทึกการพยาบาล เกี่ยวกับอาการผิดปกติที่พบ และการพยาบาลที่ให้ <ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนชุดให้สารน้ำ * แจ้งและอธิบายขั้นตอนให้ผู้ป่วยทราบ * ล้างมือให้สะอาด * เปลี่ยนชุดให้สารน้ำใหม่ด้วยหลักปลอดเชื้อ * ไล่อากาศออกจากชุดให้สารน้ำ * ปิดสายยางชุดให้สารน้ำชุดเดิม * ปลดสายให้สารน้ำชุดเดิมออกจากเข็มที่แทงผิวหนัง ผู้ป่วยแล้วต่อปลายสายยางชุดใหม่เข้ากับหัวเข็มที่แทงหลอดเลือด เลือดผู้ป่วยไว้ * ปรับอัตราการหยดของสารน้ำ และติดแถบสีให้ตรง กับสีของวันที่จะต้องเปลี่ยนชุดให้สารน้ำในอีก 3 วันถัดไป * กรณีมีเลือดไหลย้อนสายให้สารละลายให้เปลี่ยนชุด ให้สารน้ำใหม่ทันที * การเปลี่ยนชุดให้สารน้ำควรเปลี่ยนพร้อมขวดสารน้ำใหม่ <ul style="list-style-type: none"> - การหยุดให้สารน้ำเมื่อให้สารน้ำครบถ้วน หรือเมื่อพบ อาการแทรกซ้อน ต้องหยุดให้สารน้ำทันที โดยปฏิบัติดังนี้ * ล้างมือให้สะอาด * แจ้งให้ผู้ป่วยทราบ * หมุนเกลียวหนีบสายชุดให้สารน้ำให้แน่น <ul style="list-style-type: none"> - ดึงพลาสติกออกจากผิวผู้ป่วยอย่างนุ่มนวล โดยเอาผ้าปิด แผลออก เช็ดผิวหนังรอบๆ ตำแหน่งที่แทงเข็มให้สะอาดด้วย สำลีแอลกอฮอล์ 70% 	<p>เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน</p>

	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-134	R : 00	หน้า : 7/7	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การให้สารน้ำสารอาหารทางหลอดเลือดดำ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			ผู้อนุมัติ :	
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			 น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล	

ขั้นตอน	เหตุผล
<ul style="list-style-type: none"> - ดึงเข็มออกตามแนวของหลอดเลือด ใช้สำลีแห้ง Sterile ปีบให้แห้งกดลงบนตำแหน่งที่แทงเข็มนาน 2-3 นาทีหรือนานกว่านั้น ในกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการแฉ่งตัวของเลือดผิดปกติ จากนั้นปิดทับด้วย Transpore - นำอุปกรณ์เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อยและทิ้งอุปกรณ์ที่ใช้แล้ว ให้ถูกต้องตามข้อปฏิบัติของงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ในโรงพยาบาล 	
<p>เอกสารอ้างอิง</p> <p>ทีมพัฒนาคุณภาพบริการ. (2562). คู่มือการพยาบาลโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์. สืบค้นจาก https://www.chospital.org/web_nurse/วิธีการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ.pdf</p>	